

Kapitány Máté

FONATOK

[IDŐSZÁMÍTÁSUNK SZERINT]

2018-08-16 | IDŐSZÁMÍTÁSUNK SZERINT, NOVELLA

Jolánka hozta a zsírosan csillogó, menzás fémtálcát. Ahogy lépdelt, csörögtek rajta a tányérok és a poharak. Hal, sajt, tojás és rengeteg víz. Ez a mai koszt. A falon most is ott lóg a tájékoztató poszter, amit a Professor függesztett ki. Gyönyörű, csillogó, fekete hajzuhatag látszik rajta, mellette apró nyilacskákkal a hajhoz kötve ezek a

címszavak: vas, cink, kén, szelén, folsav, B6-, B12-, C-vitamin és a szlogen: „*az ápolat haj legjobb barátja*”. A Professzor valójában a gondnoknő. Nincs diplomája, de van szemüvege, ezért neveztük el így.

a hajam az indok

Jolánka végig bent marad, amíg táplálkozunk. Szemmel tart minket, de nem haragszunk rá emiatt. Ez a dolga, ezért kapja a fizetést. Különbösen is, ő mindig igyekszik kellemesebbé varázsolni az ittlétünket. Van, hogy még kazettás magnót is behoz, és hallgathatjuk a Lambadát, sőt, olykor a rádiót is. Én csak a rengeteg ivást utálok. Nem kívánja a szervezetem. A kajával nincs gond, az kifejezetten finom. A vedeléssel azonban nem tudok kibékülni. Már kislánykoromban is gyűlöltem, hogy folyton tukmálják rám az asszonyok a vizet, mintha valami háztáji lennék. Persze mindig volt okos indokuk, hogy miért kell kotyogásra igyam a hasamat. Így lesz szép a bőröd, így lesz kerek a melled, így lesz porhanyós a segged. Most ugyanez megy, esküszöm. Csak itt a hajam az indok. Pontosabban a hajunk. Merthogy tizenketten vagyunk a szobában.

Huszonévesek, szépek, barnabőrűek. Egyedül az Ilona töltötte be a harmincat. Éppen egy hete. Azóta megváltozott. Bezárkózott, vagy nem tudom. Morcos, és máshogy fésüli a haját, mint korábban. Az Evelin tegnap odasúgta nekem, hogy ő tudja ám, mi bántja az Ilonát, de nem mondja el nekem. Mert én még csak porbafingó vagyok. Majd rájövök úgyis, hamarosan. Igaz, ami igaz, én csak egy éve vagyok itt. Az Ilona meg éppen tíz éve.

Jutka mindig mellettem ül az asztalnál, most is csámcsogósan eszik. Rá is szólok, hogy ejmá', Jujó, hát mi vagy te, háztáji?! De a Jutka röhög rajtam, csak azért is rákapcsol, még jobban cuppog, közben meg lesi, hogy ideges vagyok-e már. Hogy lehet ilyen hangosan enni a halat? Nem pacal ez, gyerekek.

A beszállítók havonta egyszer jönnek. Őket sosem látjuk, a szobát nem hagyhatjuk el. Onnan tudjuk mégis, hogy megérkeztek, hogy benyomul hozzánk a Klárika, leülteti az éppen soron következőt a székre, és gyors mozdulatokkal leberetválja a haját. A levágott tincseket bepacsomagolja olajjal, egymáshoz fogja őket, a két véginél összegumizza, majd belecsúsztatja a simítózáras zacskóba, hogy a szállításnál véletlenül se essen baja. Klárikát nem szeretjük. Folyton kellelten pofát vág, nem beszélget velünk, csak teszi a dolgát, és ettől olyan érzés ülni azon a széken, mintha a lelkünket is bezacskózná a végén.

van egy teljes évünk

Különben ügyesen van kitalálva a rendszer. Be vagyunk osztva az év hónapjai szerint. Én vagyok a február. Onnantól aztán, hogy elérkezik a hónapunk, és levágják a hajunkat, van egy teljes évünk, hogy újrano vesszük a sörényt. Esszük a halat meg a tojást, isszuk azt az eszelősen sok vizet, kenegetjük gyógynövényes hajszesszel a szálakat, és ha az ablakon besüt a nap, odaülünk, azt' szívjuk be a D vitamint is. Így egy év alatt nagyjából tizenöt centit nő. Akkor aztán újra jön a Klárrika a zacskójával.

Mind a tizenketten húszévesen kezdtünk. Mikor idehoztak, a Professor elmagyarázta nekem, hogy a hajunkat a beszállítók nagyon sokfelé viszik. Persze leginkább póthajként és parókaként használják fel, de azért cifrább dolgok is készülnek ám a fűrtjeinkből. A Professor szerint ugyanis szőrkorbácsot, kötelet, függönybojtot is gyártanak belőle, de még az instant pudingporba is belekeverik dúsítóanyagként.

Némi büszkeséggel közölhetem, hogy az egész világon a mi hajunkra a második legnagyobb a kereslet. Így, ahogy mondom. A brazil lányok az elsők. Őket szinte lehetetlen legyőzni. Olyan a genetikájuk. Engem nem zavar. Megmondták nekünk, hogy ne törődjünk a brazilokkal. Legyünk csak biztosak benne, hogy gyönyörű szép hivatásunk van így is. A többi lányon is látom, átérzik munkánk jelentőségét. Csak Ilonán nem érzem már többé. Valami zajlik benne, Evelin meg bekaphatja a titkolózásával együtt, keresztbe.

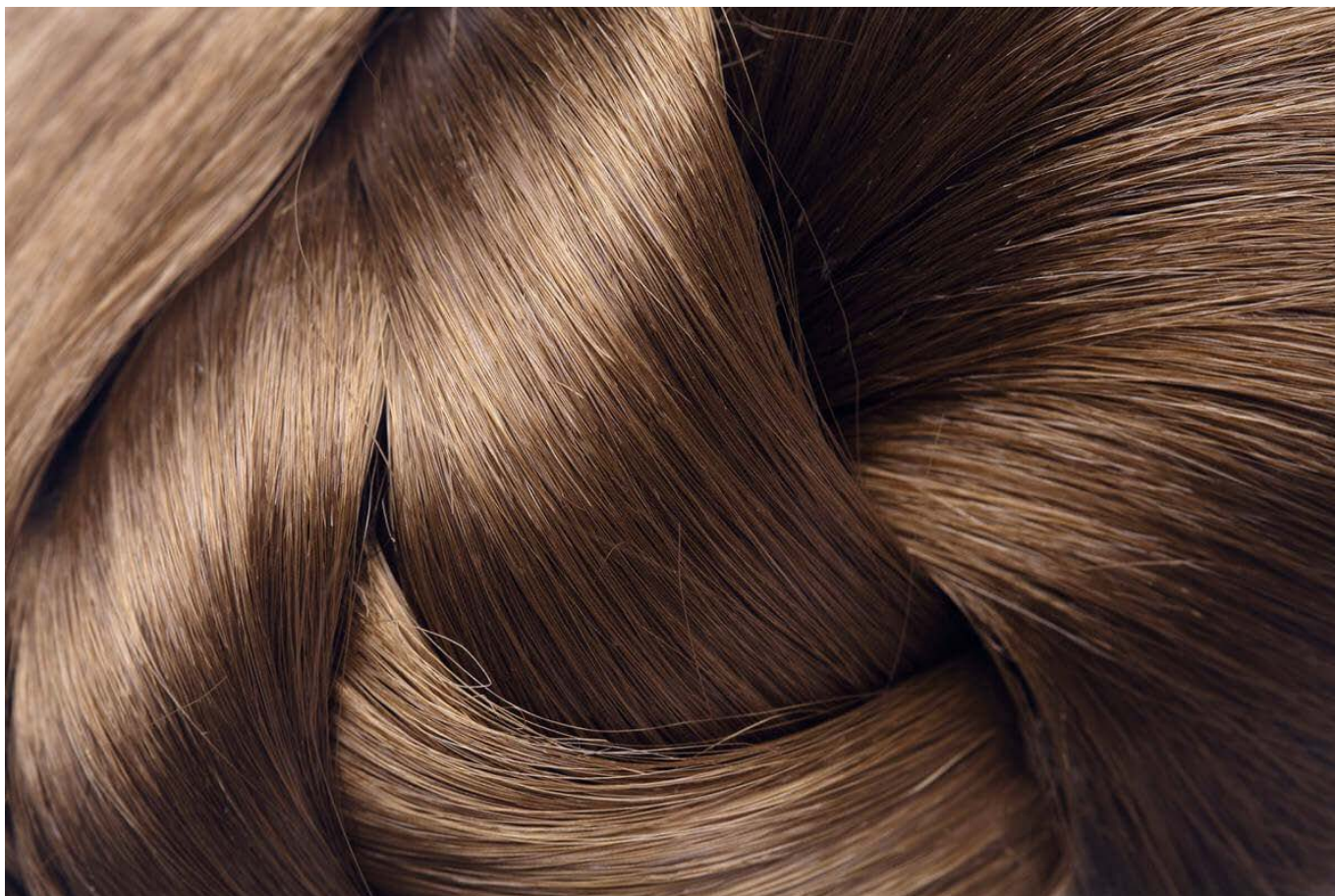
Augusztus van, az ablakon dől be a forróság. Terka a soros. A beszállítók még megvárják, amíg Terkának lefut a menzesze, mert olyankor zsírosabb kicsit a haj, csak utána küldik be a Klárikát. Terka szemérmesen somolyog a széken, az sem zavarja, hogy Klárika a nagy buzgalmában rászuszog a tarkójára. Áldott jó lélek a Terka. Ahogy nézem őket, egyszeriben feltűnik, hogy valaki engem figyel. Oldalra kapom a tekintetem. Ilona az. Mikor találkozik a pillantásunk, szomorkásan elmosolyodik, és beletúr a hajába. Ilonáé a szeptember, a következő hónapban ő ül a székbe. De az ő haja valahogy lassabban nő, mint a mienk. Talán emiatt kesereg... Bezacskózzák a Terka haját.

Éjszaka priccseken alszunk. Besüt a holdfény, de már hozzászoktunk. Elalvás előtt minden este Réka mesél nekünk, mert neki van a legkellemesebb hangja. Olyan mély és kicsit bánatos is, mint a régi színésznőknek. Legtöbbször a Holle anyót meséli. Mondjuk, sok választási lehetőségünk nincs, mert a Holle anyó-könyvön kívül még a Pókember-képregényből mesélhetne. Ezek vannak a szobában. Nagyon szeretem a Rékát hallgatni. Kicsit olyan, mintha újra a muter hangját hallanám.

ezüstös csillogás

Egy valaki horkol csak közlünk, a Dzszenifer. Mikor egyszer piszkáltuk miatta, a nagy sértettségtől dadogva magyarázta, hogy be van szűkülve az orrgaratja, úgyhogy békén lehet hagyni a jó bűdös életbe. Azóta csak Miszisz Orrgaratnak hívjuk. Éjfél van, még most is izzaszt bennünket rendesen az augusztusi devla, Miszisz Orrgarat meg úgy harákol, hogy beleremeg az üveg. Nem tudok aludni. Nem a meleg miatt. Mégcsak nem is a reszelős horkolás zavar. Ilonán gondolkodom, és nem hagy nyugodni az a segélykérő pillantása. Vagy nem is

segélykérő volt. Éppen ellenkezőleg, mintha ő akarna nekem segíteni. Halkan felkelek a priccsről, kicsit járkálok a szobában. Babrálok közben a hajammal. Mikor megtorpanok, éppen Ilona mellett találom magamat. Békésen szunyókál. Ahogy rásüt a holdfény, észreveszek valami ezüstös csillogást a hajzatában. Odahajolok, és elhűlve döbbenek rá, hogy egy ősz szál világlik ott. Ez az, nyilall belém a felismerés. Ezt takargatja Ilona, ezért fésüli másként a haját, ezért olyan kedvetlen mostanság. Guggolok mellette, ő meg hirtelen kinyitja a szemét. Úgy megrémülök, hogy még sikkantok is egyet. Ilona álmittasan tapogatózik a félsötétben, és mikor megtalálja a lábamat, nyugtatólag térdemre helyezi tenyerét. Halkan felül, kitörli szeméből az álommaradékát, aztán feláll, belém karol, és félrevon, messzebb a többiektől.

Állunk a sarokban, a többi tíz lány melle, háta emelkedik és süllyed, mint a tenger. Ilona mélyen a szemembe néz. Ide figyelj, suttogja, van egy tervem. Kicsit hátrébb lépek. Tartok a tervektől. Ilona megfogja a kezemet. Harmincéves lettem, mondja. Tudod, mit jelent ez? Tudod, mit jelent az ősz hajszál a fejemen? Eltöprengek. Nagyra tartom az Ilonát, mindig is úgy véltem, ő a legeszesebb közülünk, és nem csak a kora

miatt. Ezért nem akarok hülyeséget válaszolni. Azt, hogy öregszel?, kérdem, de közben persze érzem, hogy jó nagy baromságot mondtam. De Ilona nem sértődik meg. Ezt onnan látom, hogy olyan kedvesen mosolyog rám. Igen, azt is jelenti, súgja, de nem csak azt. Még közelebb hajol, mintha csókot akarna adni. Tudod, mi lesz itt azokkal, akik őszülni kezdenek?, bújja bele csikizősen a fülembe. Nem tudom, felelem neki.

Te még csak egy éve vagy itt, mondja Ilona, így nem láttad azokat, akiknek a helyére jöttél. Akiket kivittek a szobából. Én viszont már jó párszor láttam, hogy mi történik azokkal, akik betöltik a harmincat. Még egyszer utoljára levágják a hajukat, aztán kikísérik őket a szobából. Egy ideig azt hittem, búcsút intenek nekik, ők meg keresnek valami más megélhetést. De egyszer, amikor Júliát vitték el, én az ajtóra tapasztottam a fületem, és hallottam, hogy sikoltozik, aztán valami berregés volt, ő meg egyszeriben elcsendesedett.

Iedarálják

Ahogy Ilona suttog a fülembe, érzem, hogy hevesebben és fagyosabban ver a szívem. Ilona újra a szemembe néz, majd lassan, jelentőségteljesen így szól: szerintem Iedarálják őket kolbásznak. Elkerekedik a szemem, majd kipukkad belőlem a nevetés. Számra szorítom a tenyeremet, hogy ne ébredjenek fel a többiek, de így még nehezebb abbahagyni ezt a testemet rázó kacagást. És én még azt hittem, Ilona a legeszesebb közülünk. Kolbásznak, Ilona?, kérdem tőle, és a könnyem is kicsordul a fojtott kuncogástól. Ilona próbál türelmes maradni, de kicsit erősebben szorítja az alkaromat. Nézd, szól szúrós pillantással, a hajunkból szőrkorbács és pudingpor lesz. Ezt elfogadod, sőt, tudom, büszke is vagy rá. Miért olyan hihetetlen gondolat hát, hogy a testünket is hasznosítani akarják? Ilona, mondom ekkor, én nem vagyok egy különösebben okos lány, ezt aláírom. De azért azt tudom, hogy ha Iedarálnának minket, abból rendőrségi ügy lenne. Akkor már rég bezárták volna ezt a helyet.

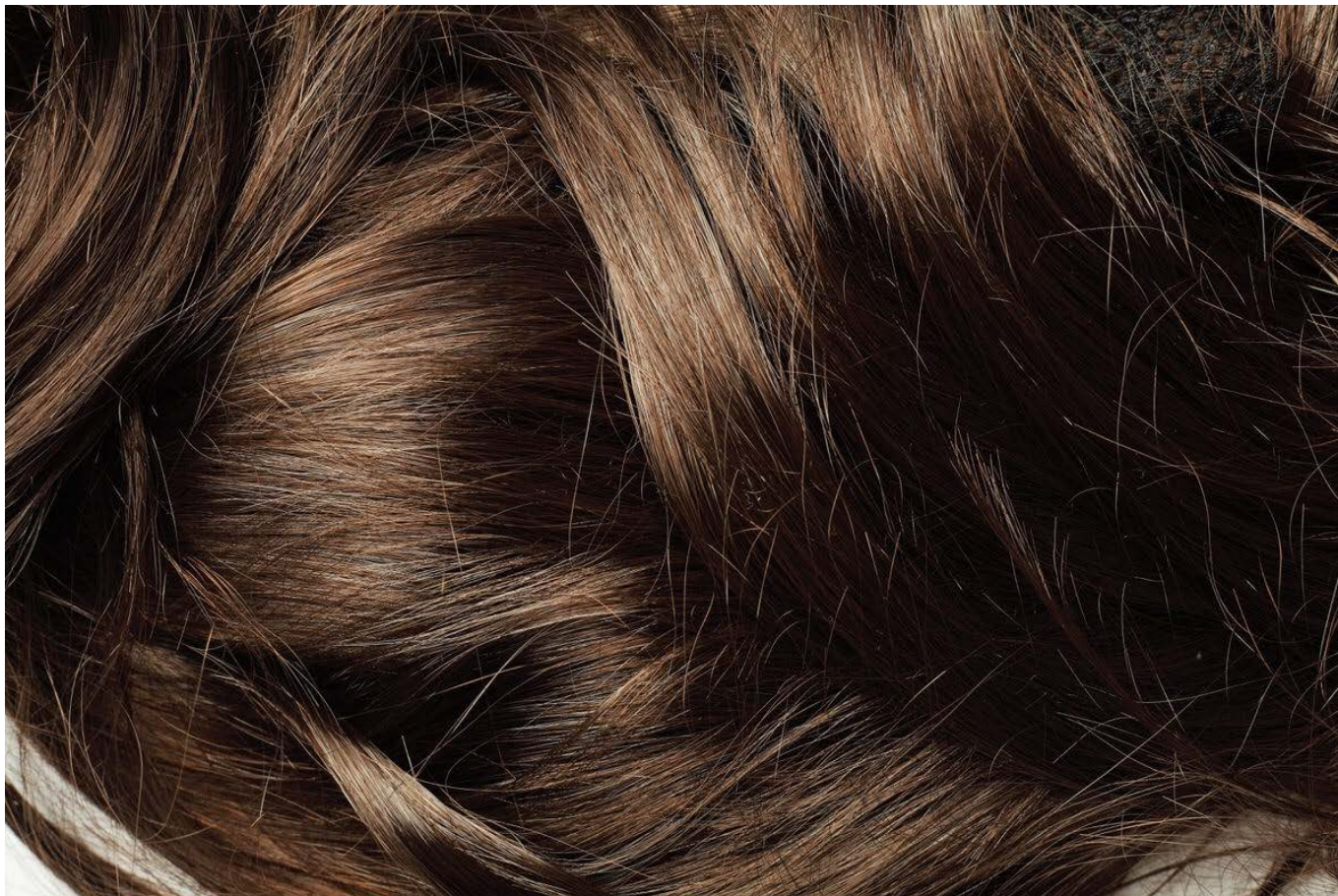
Ilona most tesz egy lépést hátrafelé. Arcára csalódottság telepszik. Sajnálom szegényt, hisz tudom, velem akarta megosztani összeesküvés-elméletét. Vigasztalni akarom, nyújtom felé a kezemet, hogy megsimogassam a haját, de ő elkapja a fejét, és legyint egyet. Visszaballag a priccséhez, lerogy rá, és összekuporodik rajta. Én csak állok sokáig. Ilona sem alszik el, máshogy veszi a levegőt. Hajnalodik már, mire én is visszafekszem. Akkor aztán elnyom végre az álom.

Eljön a szeptember. Ilona senkihez sem szól, de velem kiváltképpen mogorva. Lenke doktornő, a kapkodós Lenke doktornő, aki mindig olyan sietősen teszi a dolgát, mint aki nem kap levegőt közöttünk, no, ez a Lenke doktornő megvizsgálja, a menesz hamarosan lefut, pár nap múlva jöhet Klárika és a szállítók. Titokban figyelem Ilonát. A vágás előtti utolsó nap délelőttjén a nagycsöcsű és bamba Emőke körül téblábol, majd az ebéd után félrehúzza, és susmorog neki valamit. Szegény Ilona, talán most Emőkét próbálja beavatni az ostoba kolbászos elméletébe. Éppen Emőkét. Jó, kétségtelen, hogy Emőke a maga módján jóra való teremtés, afféle malac-szent, meleg ölelésében meg lehet pihenni, és bár sirámodra szavakkal nem felel, de meghallgat és

dünnög hozzád. Úgy látom azonban, a kolbász-ügy megfekszi Emőke paplanlelkét is, butácska rettenet ül a szemében, ahogy Ilonát hallgatja. Ilona meg észreveszi, és megkegyelmez, megsimogatja Emőke vállát, és visszavonul magányába.

szökni fog

Este van megint, lomha forróság mászik be az ablakon. Nyugtalanul forgolódom, szívem szerint ráüvölnék Miszisz Orrgaratra, hogy kezeltesse magát. Rövid pillanatokra elnyom az álom, de újra és újra felébredek. Ilona ott áll a tükrös fésülködőasztalnál, közben néhányszor hátrapillant, mint aki lebukástól tart. Kihúzza az egyik fiókot, tapogatja kicsit a felső falát, majd határozott mozdulattal leszakít róla valamit. Összetekert kötelet tart a kezében, lebontja róla a celluxot, és vállára veti. Méterekre van ugyan tőlem, de így is jól látom, hogy a kötelet csirizzel összeragasztott hajsálak alkotják. Hát ezért nőtt látszólag lassabban Ilona haja. Mindig levágott magának egy kis darabot, azokból tapasztgatta össze évekig tartó munkával ezt a jókora kötelet. Mereven bámulom Ilona minden mozdulatát. Fel ne kösse itt magát ez az eszelős! De Ilonának más terve van. Az egyik zsámolyt az ablak alá viszi, feláll rá, nyújtózkodik, majd felhúzódkodik az ablakpárkányra. A kötél egyik végét a kilincshez köti, a másikat meg kihajítja. Szökni fog. Mielőtt kimászna és leereszkedne, még utoljára visszanéz. Ismét találkozik a pillantásunk. Ilona kicsit szégyenkezve süti le szemét, aztán bátortalanul int nekem, hogy kövessem. Szökjünk meg együtt. Némán rázom a fejem. Ilona sóhajt, egyszer még búcsút int, azzal fenekét az ablakon kidugva mászni kezd lefelé a kötélen. Ilona súlyától becsukódik az ablak. A tompa döndülésre Miszisi Orrgarat abbahagyja a horkolást, hogy aztán újult elszántsággal folytassa. A kötél persze annyira nem hosszú, hogy a földig leérjen. Ilonának így is ugrania kell majd, ám a becsapódás erejéből kétségkívül elvesz valamelyest a lógázkodás. Hallom, hogy földet ért. Próbálom lehunyni a szemem, és elképzelni, ahogy nekiiramodik a világnak, amit már tíz éve nem látott. Próbálok aludni is, de aznap éjjel már nem megy.

Másnap nyílik az ajtó, lebiggyesztett ajkával benyomul hozzánk Klárrika. Kezében villog az olló, és zörög a simítózáras zacskó. Körül sem néz, katonás feszességgel kiáltja, Ilona! Rajta kívül már mindenki tudja, hogy Ilona kereket oldott. Tétova csend ül a szobában, a lányok zavartan ücsörögnek, nem értik az egészet. Miért szökött meg Ilona? Mi lesz most? Hol bujkálsz, Ilona, kiáltja Klárrika, jön a nyissz-nyassz, gyere elő! Úgy döntök, megspórolom Klárrikának, hogy tovább kelljen üvöltöznie. Ilona eltűnt, mondom. Klárrika elvörösödik. Mi az, hogy eltűnt?! Itt vannak a beszállítók! Szeptember van! Látszik Klárrikán, hogy ilyet még ő sem szagolt. Hogy keserű pályafutása során ilyen akadállyal még nem volt dolga. Úgy futtatja rajtunk tekintetét, mintha mi bújtatnánk Ilonát. Mikor belátja, hogy Ilona sehová sem rejtőzködhetett el, sarkon fordul, és kiviharzik a szobából. Az ajtót elfelejti bezárni maga mögött, így halljuk, ahogy magyarázkodik a beszállítóknak. Uraim, sajnálom, ilyen még tényleg, ilyen még sosem volt, nem is tudom, mit mondjak, igazán. Kérem, jöjjenek vissza októberben, akkor Mária a soros, benne megbízhatunk! Köszönöm a megértésüket, és még egyszer, ne haragudjanak! A szállítók felháborodva távoznak. Klárrikához ekkor a Professzor léphet oda, mert halljuk, ahogy számon kéri rajta az eseményeket. Majd

összedugják a fejüket, és eldöntik, hogy kiküldik a takarítónőt, Irént, hogy kutassa fel Ilonát, és hozza vissza. Irénke korábban a rendőrségnél dolgozott, mondja nyomatékkal a Professor.

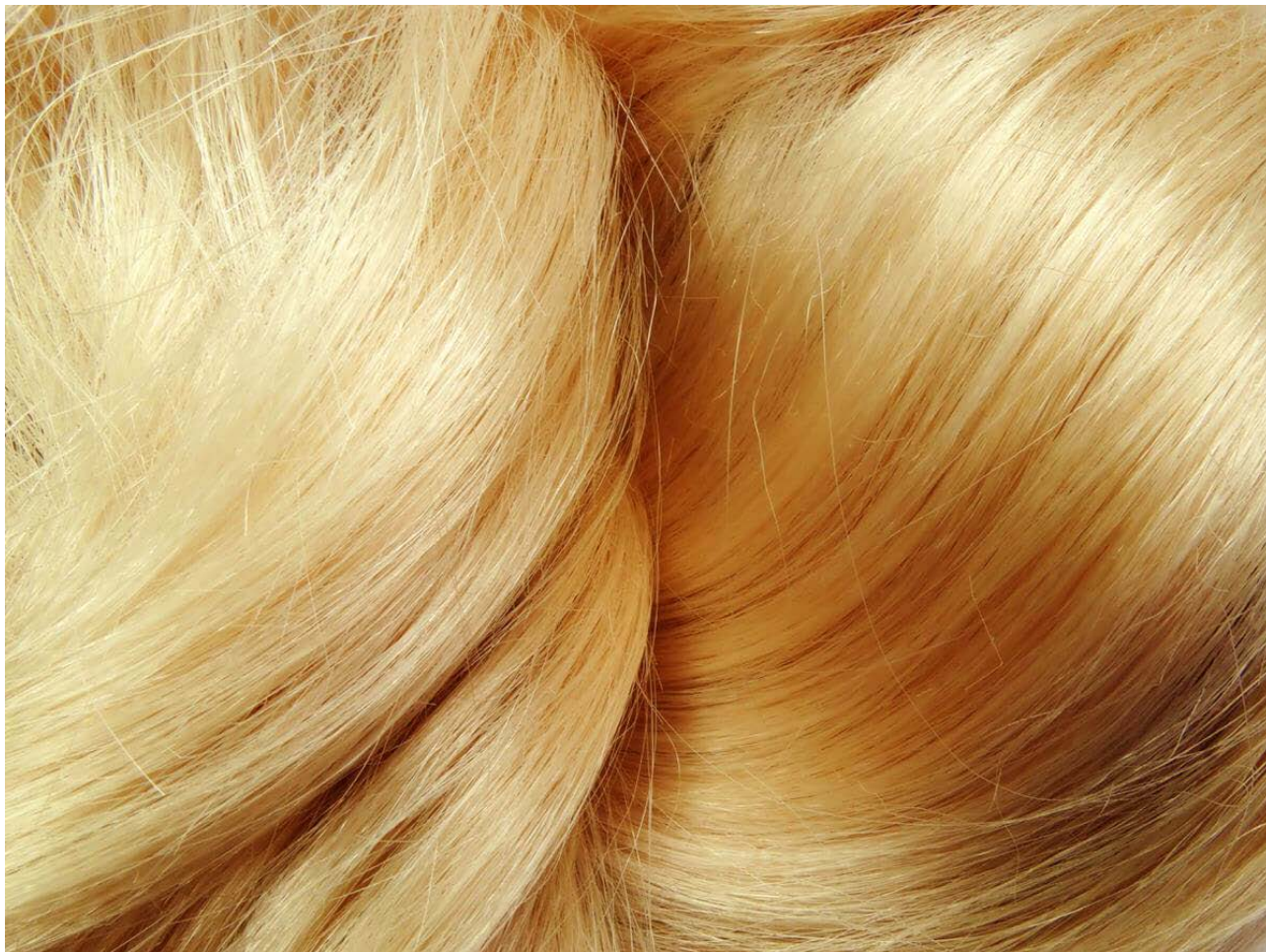
Egy-két hétig teljes a csend Ilona körül. Mi próbáljuk felvenni a fonalat, folytatni mindent ugyanúgy, mint azelőtt, de látom a lányokon, hogy ők sem tudnak túllendülni a korábbi rendszer felborulásán. Némelyikük estéknént arról puszog, hogy talán Ilona példáját kellene követnünk. Mert úgysem tudjuk lenyomni a brazilokat, akkor meg minek törjük itt magunkat.

az Ilona miatt van

Egyik nap bejön a Jolánka a zsírosan fénylő, menzás tálcával. Miután leteszi elénk a kosztot, kimegy, majd néhány perc múlva visszatér a kazettás magnóval.

Leül közénk, figyel, ahogy eszünk, és közben

bekapcsolja a rádiót. Éppen az időjárásjelentés megy. Elmondják, hogy szokatlanul forró a szeptember vége is, ilyen, meg ilyen melegrekordok dőlnek meg. Aztán jön valami beszélgetős műsor, ott is a döglesztő hőség a téma. Behívtak valami szakit, aki élő adásban próbálja nyomatni a globális felmelegedős néphülyítést, okoskodik össze-vissza, az áramlataival, meg a többi zagyvaságával. Nem tudja a szerencsétlen barom, hogy az egész az Ilona miatt van. Nem ült bele a székbe, nem zacskózták be a haját. Akkor hogyan is várhatnánk, hogy eljöjjön a szeptember, meg aztán az októberi lehűlés? Nem tudja a barom, de hogyan is tudhatná, hogy az Ilona a Holle anyó, sőt mink együtt vagyunk a Holle anyó! És éppen ezért hiába vágják le októberben a Marika haját, és hiába zacskózzák be novemberben a Frida haját, a forróság csak nem múlik. Jönnek az erdőtüzek, meg a többi.

December elején visszatér közénk Ilona. Csak úgy magától. Annyira meglepődünk, de még a Professor, meg a Klárrika is, hogy le sem szidják. Kinyitják az ajtót, Ilona besétál, leül a székbe. Klárrika vicces pulykapofát vág a döbbenettől, csak akkor kapcsol, amikor a Professor meglöki a vállával. Klárrika munkához lát. Levágja tövig Ilona haját, szépen bezacskózza, az ősz szálát ügyesen kihúzza a két végén összegumizott kötegből. Ilona feláll, int nekünk, aztán a Professor kikíséri. Többet nem is látjuk viszont.

Az idő lehűl, hullni kezd odakint a hó. Januárban új lány érkezik hozzánk. Talán a véletlen műve, hogy őt is Ilonának hívják. Ártatlan tekintetű, szégyellős porbafingó. Te leszel a szeptember, igazítja el a Professor. Tessék, egyél, nyuszikám, mormogja neki a Jolánka. Eldöntöm, hogy vigyázni fogok az Ilonára. Hogy megszépítem az itt töltött napjait. És hosszú évekig be is tartom e fogadalmamat.

Idén töltöttem be a harmincat. Január vége van, mindjárt itt a február.

kép | shutterstock.com